

Rasspecifik Avelsstrategi för Sealyhamterrier

Fastställd av SKK 2008-01-19

Reviderad 2014 och 2017

Inledning	2
Syfte	2
Arbetsgång och förankring	2
Historik	2
Ursprung.....	2
Användning och mentalitet	3
Sealyhamterrier i Sverige.....	3
Population	3
Nuläge	3
Inavelsgrad	3
Mål	5
Strategier	5
Hälsa	5
Nuläge	5
Mål	6
Strategi	6
Mentalitet/funktion	6
Nuläge	6
Mål	7
Strategi	7
Exteriör	7
Nuläget.....	7
Mål	7
Strategi	7
Bilaga, utlåtande version 1	8

Inledning

Syfte

Alla uppfödarens intention är att föda upp friska och sunda hundar med rastypisk mentalitet och exteriör. Men, hur kommer vi dit?

- Hur definierar vi vad som är målet för aveln, vad som ska prioriteras och vägen till ett lyckat avelsarbete?
- Hur ser vi till att kunskapen når fram till alla som är involverade i aveln av vår ras?

Dessa frågor ligger till grund för utformandet av detta dokument. SKK har utarbetat en avelspolicy som det är varje uppfödarens skyldighet att känna till. Men, den är generellt hållen och tar ingen hänsyn till de frågeställningar som är specifika för vår ras.

SKK.s avelspolicy inleds med denna paragraf:

”Hundavel och därmed hundrasers utveckling grundas på uppfödarens val av avelsdjur, samt på den användning som dessa val får. Ärftlig variation är en förutsättning för hundraser och deras möjlighet att anpassas till framtidens krav. Därför ska avel och utveckling av rashundar vara målinriktad, långsiktig och hållbar. Med hållbar menas att den inte leder till brister avseende hälsa, mentalitet, funktion eller dränerar rasen på genetisk variation”.

Vår uppgift har varit att utarbeta en rasspecifik avelsstrategi - en handlingsplan för aveln inom vår ras. SKK's avelspolicy anger målen, vår strategi beskriver vägen dit.

Arbetsgång och förankring

Klubbens RAS från 2007 var utgångspunkten. (Läs gärna den för att få en bra bakgrund. Den finns tillgänglig på rasklubbens hemsida: <http://www.scandinaviansealyham.com/RAS.html>) En hälsoenkät har skickats ut till alla som registrerat sig som sealyhamterrierägare i Sverige från år 2000 till nu, ca 100 st. Adresser begärdes från SKK's hundregister. Alla klubbmedlemmar fick också tillgång till enkäten på klubbens hemsida. Antalet svar som har inkommit är ca 50 st. Vi har skickat efter skadestatistik från Folksam, Sveland och Agria. Styrelsen har arbetat fram förslaget under 2013-2014 som sedan presenterades och godkändes på årsmötet 2014. Uppdatering av statistik och grafer har gjorts under maj 2017.

Historik

Ursprung

Sealyhamterriern som ras kan dateras tillbaks till omkring 1850. Kapten John Edwards, på godset Sealyham i Wales var allvarligt missnöjd med de lokala terriernas jaktegenskaper och beslöt sig därför att skapa en egen terrierstam. Dessa terriers skulle kunna jaga räv, grävling, utter och vildkatt. Edwards önskade en liten jaktterrier (8 - 10 kg) som hade korta ben, vit sträv päls, ett relativt stort huvud med mycket kraftig käke och lång kropp. Kort sagt, den ultimata grythunden.

Vilka raser som låg bakom uppbyggnaden av sealyhamterriern är inte helt klarlagt. Det var få raser som var väldefinierade på den tiden. Men troligen korsade Edwards in dandie dinmont terrier och welsh corgi, samt även bullterrier eller den bullterrierlika cheshire terriern när han byggde upp rasen. Antagligen finns också strävhairig foxterrier och west highland white terrier bland sealyhamterrierns anfäder.

Den första utställningen anordnades lokalt i Haverfordwest i Wales 1903. Det var även där det

bildades en specialklubb för rasen 1908. För övrigt samma år som den första rasstandard skrevs.

Användning och mentalitet

Kapten Edwards strävade mot att få fram en hund med maximalt mod och som kunde hålla sig skadefri under sina möten med bytesdjur. Endast de mest tåliga och stridslystna hundarna fick leva, övriga avlivades om de inte förolyckades under grytarbetet. Samtidigt så skulle sealyhamterriern orka med att springa under många timmar tillsammans med de hästburna jägarna.

Sealyhamterrier i Sverige

Rasen kom till Sverige redan 1915. Den har sedan dess haft sin trogna beundrarskara även om den aldrig haft någon större popularitet.

Population

Nuläge

En ras med så få registreringar som sealyham är naturligtvis mycket beroende av införsel av nytt avelsmaterial från andra länder. Problemet med en avel som till största del bygger på import är att kontrollen över rasens status och utveckling inte ligger hos oss, utan hos de länder varifrån majoriteten av våra import kommer ifrån. Samarbetet mellan de nordiska uppfödarna har dock alltid varit gott.

Vi möter samma problem som alla raser med låga registreringssiffror. Avelsbasen blir per automatik för snäv p.g.a. den låga tillgången på lämpliga avelsdjur. I tabell 1 nedan ser man årsvis sedan 2007 att olika hanar har använts till olika tikar, vilket är positivt. Över tid kan det dock vara så att vissa djur är överrepresenterade.

Tabell 1. Antal hundar använda i avel varje år 2007-2016.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kullar	2	3	4	5	3	3	1	3	1	2
Tikar	2	3	4	5	3	3	1	3	1	2
Hanar	2	3	4	3	3	3	1	2	1	1

Källa: SKK's Avelsdata

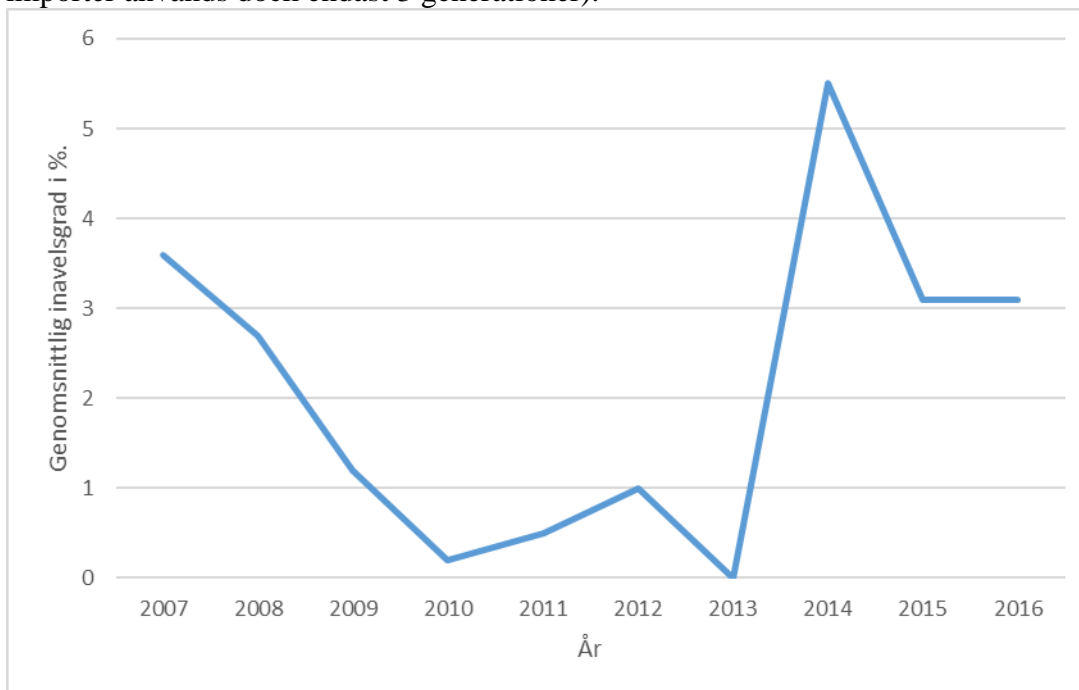
Internationellt har det skett ett uppsving i antal registreringar i vissa länder från ingenting till några kullar per år. I England och USA är registreringssiffrorna fortfarande låga medan Ryssland just nu har en större ökning.

Av de nordiska länderna står Danmark för den största uppgången. Det finns nya intressenter i både Sverige och i andra länder så istället för mer nedgång så hoppas och tror vi på en uppgång under de kommande åren.

Inavelsgrad

Inavelsgraden bland numerärt små raser ligger ofta högt p.g.a. en låg tillgänglig avelsbas. Hos sealyhamterriern ser vi dock att den ligger på en ganska rimlig nivå, se diagram 1, med undantag av en kull 2014, som föddes upp av en icke-medlem i rasklubben. Det beror på att nya import regelbundet kommer in landet. De senaste åren har ca 0-3 hundar importerats per år och omfattar både hanar och tikar.

Diagram 1. Genomsnittlig inavelsgrad inom rasen 2007-2016. Beräknat på 5 generationer (för importörer används dock endast 3 generationer).

Källa: SKK's Avelsdata

Registreringsstatistik

Vår ras har låga registreringssiffror, se tabell 2 och diagram 2. Flera valpar behövs för ökad genetisk variation. En hög inavelsgrad innebär en dubbling av gener. Dubbling av gener medför att gener förloras. Även

gener med negativ inverkan dubbleras, vilket kan ses som ökning av defekter av recessiv typ.

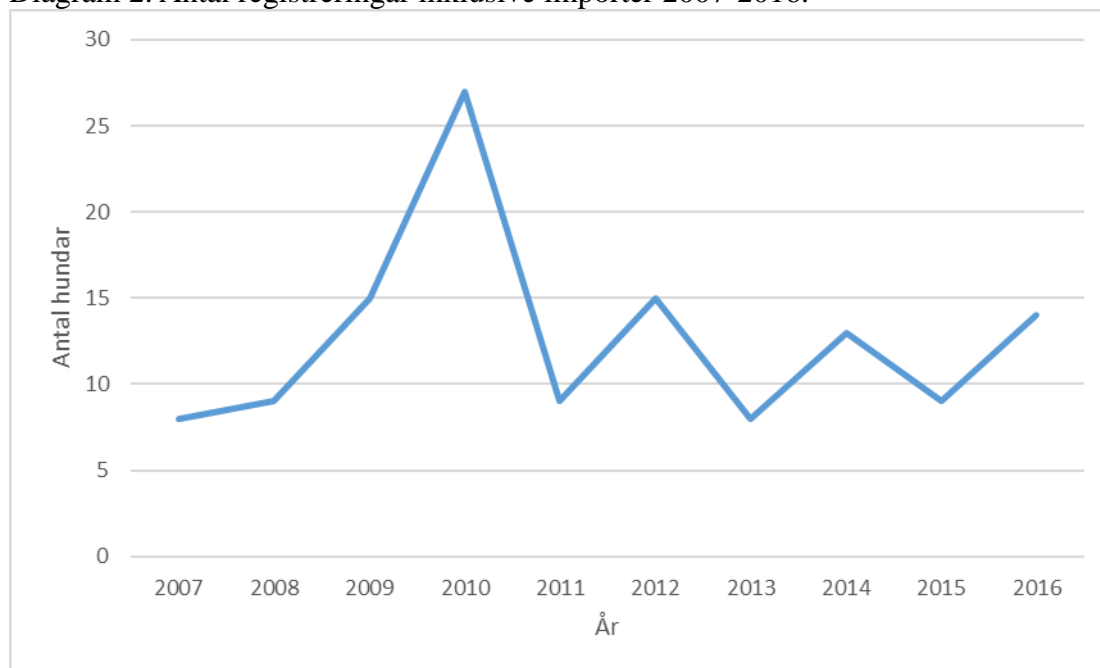
Genetisk variation är nödvändigt för att rasen ska kunna motstå sjukdomar och leva upp till de krav som ställs idag och som kan komma att krävas i framtiden.

Tabell 2. Antal registrerade hundar (svenskfödda valpar och importörer) 2007-2016.

År	registrerade svenskfödda valpar		importörer	
	tikar	hanar	tikar	hanar
2007	7	1		
2008	4	2	1	2
2009	4	9	2	
2010	14	12		1
2011	4	5		
2012	7	5	3	
2013	3	3	2	
2014	6	5	1	1
2015	2	3	3	1
2016	6	5	3	
Totalt:	57	50	15	5

Källa: SKK's Avelsdata

Diagram 2. Antal registreringar inklusive import 2007-2016.

Källa: SKK's Avelsdata

Diagram 2 visar att bortsett från 2010 då det var en topp med 25 st registrerade valpar har registreringssiffrorna varit max 16 valpar och medel ligger på knappt 13 valpar per år inklusive import.

Genetisk variation är nödvändigt för att rasen ska kunna motstå sjukdomar och leva upp till de krav som ställs idag och som kan komma att krävas i framtiden.

Mål

Vi behöver motverka låga registreringssiffror genom att få fler att upptäcka vår ras. Inga parningar med närmare släktskap än 6,25 % inavelsökningsgrad ska ske och mellan 2001-2013 gjordes inte någon sådan parning, inte heller 2015 och 2016.

Strategier

Vi kan öka intresset för rasen t.ex. genom att synas i utställningsringarna, men även i andra sammanhang som t.ex. lydnadsprov, på agilitybanor m.m. Vi behöver också synas med montrar på de större utställningarna som tillåter sådana. Ett sätt att hålla kvar nya sealyhamterrierägare är att uppfödarna betalar in medlemskapet till klubben för valpköparna så att de fångas upp där. Klubben behöver också ordna aktiviteter där "vanliga" ägare kan träffas och upptäcka rasen tillsammans. Vi behöver utöka den genetiska variationen genom att flera hundar används i avel och att man gör så många olika kombinationer som möjligt.

Hälsa

Nuläge

Förutom att använda resultatet av den hälsoenkät vi skickat ut efterfrågade vi statistik från Sveland, Agria och Folksam. Agria lämnar inte ut några uppgifter då de anser att det är så få hundar att statistiken inte blir tillförlitlig. Sveland har haft ca 50-60 hundar försäkrade hos sig, men hur många hundar Folksam haft försäkrade finns ingen uppgift på. Försäkringsbolagen visar siffror på antalet

ersätta skador under åren 2009-2012. Samma hund kan alltså ha fått ersättning för samma typ av sjukdom/skada flera gånger. Och endast de skador som överstiger självriskan finns med.

Flest ersatta skador är de som är relaterade till rygg och skelett samt hudåkommor. Det överensstämmer också med det ägarna upplever att hundarna besvärats av. I övrigt redovisas några få fall av urinsten eller andra problem från urinvägarna. Förutom dessa problem är det endast enstaka individer med samma typ av besvär. Vi kan p.g.a. så få individer i rasen inte redovisa statistik i procent då det blir missvisande.

Sedan vårt förra RAS fastställdes finns nu tillgång till en gentest för linsluxation (PLL) validerat för rasen av Animal Health Trust i England. Testet görs genom att ett enkelt salivprov (svabbtest) skickas för analys. Vi rekommenderar att provet görs av veterinär med identitetskontroll, för att den dag SKK ev. godkänner provet, blir det förmodligen inte registrerat annars. Det ger också en större trovärdighet åt provsvaret. Enligt SKKs regler får man inte para två anlagsbärare med varandra.

Det tre olika resultat man kan få av en DNA test är:

Clear: dessa hundar har två normala kopior av DNA. Animal Health Trusts (AHT) forskning har visat att hundar med CLEAR inte kommer att utveckla PLL p.g.a. mutationen de testas för. Det kan inte uteslutas att hundarna kan utveckla PLL på grund av andra orsaker, såsom trauma eller effekterna av andra, oidentifierade mutationer. Dessa hundar får inte användas i avel.

Carrier-bärare: dessa hundar har en kopia av mutationen och en normal kopia av DNA. AHTs forskning har visat att bärare har en mycket låg risk för att utveckla PLL. Dessa hundar kan användas i avel tillsammans med en hund som testats som clear.

Affected-genetiskt drabbad: Dessa hundar har två kopior av mutationen och löper stor risk att utveckla PLL under sin livstid.

Mål

Enbart friska hundar ska användas i aveln. Hundar med t ex kända hudproblem eller problem från rygg eller skelett ska inte användas i avel. Så många olika kombinationer av avelsdjur som möjligt bör eftersträvas för att få så stor genetisk variation som möjligt och uppfödare bör ha som mål och vara observanta, så att ingen hund får för stor inverkan på rasen.

Strategi

Uppfödarna måste vara observanta och inte avla på sjuka individer, men med så få registrerade hundar kan man inte ta bort annat än de sjuka individerna och inte övriga familjemedlemmar såsom syskon, barn etc. eftersom det begränsar avelsmaterialet ytterligare. Däremot ska man som uppfödare ha detta i åtanke då man planerar sitt avelsarbete.

Linsluxation: Klubben rekommenderar att de hundar som ska användas i avel bör PLL-testas hos veterinär innan parning. Då kan man använda även **en** anlagsbärare i avel och därmed inte begränsa avelsmaterialet ytterligare.

Mentalitet/funktion

Nuläge

Då det tidigare RAS skrevs, önskade vi att få fler hundar mentalbeskrivna (MH). Då var ingen sealyhamterrier mentalbeskriven. Sedan dess har sju hundar mentalbeskrivits och en har genomgått beteende och personlighetsbeskrivning av hund (BPH). En hund som har genomgått MH/BPH blir

inte godkänd eller underkänd, utan den får med sig ett protokoll där beteendet beskrivs utifrån olika moment som genomförts. Självklart önskar man vissa reaktioner framför andra i de olika momenten, allt beroende på vilken ras man har och vilka egenskaper man vill se hos individen och i rasen som helhet. Hundens beteende beskrivs i olika situationer. Det som ger den mångsidigaste beskrivningen av våra hundar idag är BPH.

Mål

Vi vill att fler hundar genomgår BPH så att vi kan se beteendeförändringar över tid hos vår ras. Genom BPH kan man också få fram diagram på resultaten genom SKK´s avelsdata även om inte så många hundar beskrivits. Det blir därför lättare att se förändringar över tid. Vi önskar att rasen behåller det i rasstandarden beskrivna temperamentet d.v.s. en alert, orädd hund med ett vänligt temperament.

Strategi

Uppfödare uppmanar sina valpköpare att få sina hundar beskrivna och att man som uppfödare också låter sina hundar bli beskrivna. Skriva och informera återkommande om det i olika forum, t ex i medlemsbladet där man också kan hänvisa till aktuella tillfällen att låta sin hund genomgå BPH. Hundar som visar överdrivna rädsloreaktioner eller visar aggressivitet i provocerade situationer ska inte användas i avel.

Exteriör

Nuläget

Rasens exteriör finns beskriven i rasstandarden. Texten beskriver en välbalanserad kraftfull hund i litet format. Helhetsintryck: Rektangulär inte kvadratisk. Det är viktigt att sealyhamterriern behåller den korrekta typen.

Trots det låga registreringsantalet håller rasen en ganska hög exteriör kvalitet. Storleken är idag över lag korrekt både bland både hanar och tikar.

Ett flertal exteriöra detaljer bör dock prioriteras i den framtida aveln. Det finns en tendens idag att vi går mot mer kvadratiska och högställda hundar.

Mål

I tidigare RAS påtalades att pälskvaliteten måste förbättras. Detta är något som uppfödare har tagit till sig och vi ser idag många sealyhams med en mycket strävare och mer lättskött päls än tidigare. Dock må påtalas att uppfödarna fortsätter detta arbete för att höja nivån ännu lite mer.

Det som vi nu bör prioritera är att behålla korrekt balans och typ, se ovan under Nuläget. Vi bör se upp med mankhöjd, alltför luftiga hundar, för korta ryggar, en rygglinje som inte är rak och även ett sluttande kors, som enligt rasstandarden inte är korrekt. Ett annat viktigt mål är att den korrekta storleken bibehålles.

Strategi

Informera vid domarkonferenser och liknande tillfällen samt i Sealyham Nytt (medlemsblad) och på vår hemsida (www.scandinaviansealyham.com) om betydelse av korrekt balans och typ. Publicera rasstandarden i medlemsbladet minst en gång/år. Se till att rasstandarden ligger på vår hemsida. I medlemsblad och vid möten diskutera andra viktiga rasdetaljer. Bjuda in rasspecialister att döma den årliga specialutställningen.

Bilaga, utlåtande version 1

Utlåtande över RAS för Sealyhamterrier

Undertecknad har på uppdrag av SKK/AK granskat rasklubben Scandinavian Sealyhamterrier Society's förslag till RAS.

Avelsstrategin är förankrad, väl genomarbetad och har en bra disposition. Rasen är numerärt liten i Sverige, vilket innebär särskilda svårigheter i arbetet med RAS.

Följande kommentarer och frågor kan utgöra underlag för klubbens fortsatta arbete med RAS:

- Ange gärna under inavelsgrad i vilken utsträckning beräkningarna grundar sig på fullständiga stamtavlor, eller pga import av ofullständiga.
- Är det en väl genomtänkt strategi att ingen begränsning av hanhundsanvändandet rekommenderas?
- Kunde det vara ett alternativ att rekommendera begränsningar gällande antal barnbarn, när man uttalat att man inte vill ha någon begränsning vad gäller antal avkommor efter enskilda hanar. • Enligt förslaget bör kombinationer som ger en inavelskoefficient över 6,25% göras endast om mycket goda skäl föreligger. Är detta en tillräckligt tydlig strategi eller lämnar den onödigt utrymme för uppfödarnas egna tolkningar.
- Vilka rekommendationer skulle avelsstrategin kunna innehålla angående urinsten?
- Texten under rubrikerna som innehåller mål samt rekommendationer bör gärna vara lite utförligare i en avelsstrategi.

20080117 Catrine Holmquist